Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра міжнародних комунікацій та цифрової дипломатії

“**ЗАТВЕРДЖУЮ**”

Завідувач кафедри

_____

“____”_____2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ПРОЦЕСІВ”

освітній рівень **бакалавр**

галузь знань **29 “Міжнародні відносини”**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність **291 “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії”**
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація **“Міжнародна інформація”**

освітня програма **“Міжнародна інформація”**

Факультет міжнародних відносин

2022 – 2023 навчальний рік

Поліщук К.В. Аналіз сучасних міжнародних процесів. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів факультету міжнародних відносин за спеціальністю **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**. Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2022.

Розробник:
Поліщук К.В., кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних комунікацій та цифрової дипломатії.

Робочу програмусхвалено на засіданні кафедри міжнародних комунікацій та цифрової дипломатії.
Протокол №1 від 29 серпня 2022 р.

(підпис) (прізвище та ініціали)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Поліщук К.В., 2022
© ЛНУ ім. І. Франка, 2022

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td><u>денна форма навчання</u></td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань: 29 Міжнародні відносини</td><td>Рік підготовки:
4-й (бакалавр)</td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td>Спеціалізація: міжнародна інформація</td><td>Семестр 8-й</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td rowspan="4">Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</td><td>Лекції 10 год.</td></tr>
<tr><td>Курсова робота - х</td><td>Практичні, семінарські
10 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин -90</td><td>Самостійна робота
70 год.</td></tr>
<tr><td>Індивідуальні завдання</td></tr>
<tr><td>Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2</td><td>Освітньо-кваліфікаційний рівень:
бакалавр</td><td>Вид контролю: іспит</td></tr>
</table>

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – 2:7

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є ґрунтовне вивчення міжнародних відносин шляхом виокремлення загальних тенденцій їх розвитку, осмислення та теоретичне відтворення явищ і тенденцій у системі міжнародних відносин, пошук витоків і причин цих явищ і тенденцій, які зазвичай носять закономірний характер.

Завдання курсу спрямовані на ознайомлення студентів з особливостями сучасних міжнародних відносин і тенденціями їх розвитку та покликані сприяти розвитку аналітичного та синтетичного мислення завдяки порівняльному аналізу різних підходів до аналізу актуальної світової політики та застосуванні теоретичних знань при розгляді закономірностей еволюції сучасних міжнародних відносин. В рамках курсу розглядають найважливіші аспекти актуальних світових процесів, структури інтернаціональних відносин в основних сферах міжнародного життя. Особлива увага приділяється виявленню загальних та спеціальних тенденцій міжнародних відносин, інтеграційним та відцентровим процесам на міжнародній арені, аналізу закономірностей подій та явищ, які відбуваються у сучасному світі.

Засвоєння змісту курсу передбачає **знання** фактологічного матеріалу, основних теоретичних та практичних проблем сучасного міжнародно-політичного життя, особливостей та закономірностей актуальних міжнародних процесів; **уміння** аналізувати зміст сучасних наукових поглядів на характер світової політики, сучасне міжнародне становище та процеси, що відбуваються в різних країнах та регіонах, закономірності та головні тенденції світового розвитку, глобальні проблеми сучасності; уміння прогнозувати наслідки зіткнення національних інтересів різних держав, розуміти взаємозв'язки між подіями і явищами, що відбуваються на міжнародній арені, здійснювати порівняльний аналіз міжнародно-політичної інформації та використовувати її у практичній діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК16. Здатність системно мислити та аналізувати складні системи.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

ФК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.
ФК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.
ФК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.
ФК16. Здатність аналізувати процеси та явища у системі міжнародних відносин.

Програмні результати навчання за ОП

ПРН 1. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіональногорозвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин тасвітової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнароднійарені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.
ПРН 2. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розумітиособливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національномурівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних таінтернаціоналізованих конфліктів.
ПРН 3. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії міжміжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів усвітовій політиці.
ПРН 4. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політикидержав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення тареалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесуформування та реалізації зовнішньополітичних рішень.
ПРН 5.Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.
ПРН 6. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів наглобальному, регіональному та локальному рівнях.
ПРН 9. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку,зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучаснихполітичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів таміждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавативідповідні рекомендації**.**
ПРН 11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньоїполітики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародноїситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні документи.
ПРН 13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точки зору.
ПРН 14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв’язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.
ПРН 18. Володіти теоретичними відомостями та практичними навичками діяльності у сфері електронної комерції.
ПРН 19. Організовувати та підтримувати зв’язки з громадськістю та міжнародні комунікації.
ПРН 20. Організовувати рекламну діяльність у політичній та соціально-економічній сферах.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Тенденції та закономірності сучасної світової політики. Конфліктний характер міжнародних відносин. Глобальні виклики сучасній міжнародній системі

ТЕМА 1. Вступ до сучасних міжнародних відносин – 2 год.

Концептуально-теоретичні засади дослідження міжнародних відносин. Класифікація дефініцій міжнародних відносин. Характерні особливості сучасних міжнародних відносин. Сучасний стан розвитку міжнародних відносин. Перспективи розвитку системи міжнародних відносин. Глобальне прогнозування міжнародних політичних процесів. Визначення конфігурації сучасної міжнародної системи. Основні концепції майбутнього світового порядку.

ТЕМА 2. Тенденції та закономірності сучасної світової політики. Політична глобалізація – 2 год.

Виникнення глобальної політики. Формування міжнародного життя та сучасної міжнародної системи. Інтернаціоналізація і транснаціоналізація міжнародних відносин. Глобалізація політики. Елементи глобальної структурної політики. Багатошарове врядування та поширення політичних повноважень. Інституціоналізація міжнародних відносин. Система ООН. Перспективи встановлення режиму глобального правління. Система глобального контролю над озброєнням. Демілітаризація сучасного світу. Проблема конверсії в міжнародних відносинах. Перспективи глобального роззброєння.

ТЕМА 3. Конфліктний характер сучасних міжнародних відносин. Нові війни – 2 год.

Конкурентні та конфліктні формації у біполярний та постбіполярний період. Транснаціоналізація міжнародних конфліктів. Глобалізація міжнародних протиріч. Культурно-цивілізаційний вимір конфліктів. Денаціоналізація та приватизація застосування сили у міжнародних відносинах. Характерні особливості сучасних міжнародних конфліктів. Нові війни як елемент сучасних міжнародних відносин. «Зникання» класичної міждержавної війни. Часовий та просторовий розподіл сучасних конфліктів. Проблема запобігання виникненню збройних протистоянь. Превентивна дипломатія. Проблема консолідації миру.

ТЕМА 4. Міжнародна організована злочинність як виклик сучасній міжнародній системі. – 4 год.

Транснаціоналізація міжнародної злочинної діяльності. Характерні особливості сучасних міжнародних злочинних угрупувань. Асиметричні переваги міжнародної злочинності відносно національних злочинних груп. Міжнародна торгівля наркотиками. Співвідношення ринків виробництва та ринків збуту у міжнародній наркоторгівлі. Основні форми та маршрути торгівлі людьми. Нелегальна міграція. Сучасні аспекти торгівлі зброєю. Глобальний ринок зброї. Організована фінансова злочинність. Проблематика відмивання грошей. Захоплення заручників. Міжнародне морське піратство. Основні зони поширення міжнародного морського піратства. Особливості поширення міжнародного піратства у сучасних міжнародних відносинах. Основні напрями боротьби з міжнародним морським піратством. Міжнародний тероризм: проблема визначення, історичні та сучасні форми. Міжнародно-правові інструменти боротьби з глобальною злочинністю.

Змістовий модуль 2. Економічний, соціальний, культурно-цивілізаційний, екологічний вимір сучасних міжнародних відносин.

ТЕМА 5. Соціально-політичні тенденції сучасних міжнародних відносин. – 2 год.

Поняття міжнародної спільноти. Актори та інтереси у світовому суспільстві. Ерозія соціальних держав. Елементи світового соціального порядку. Проблема бідності у міжнародних відносинах та міжнародно-політичні інструменти її подолання. Динаміка розвитку світового населення та міжнародні урбанізаційні процеси. Демографічні тенденції сучасних міжнародних відносин. Глобалізація та міжнародні міграційні процеси. Стратифікація міграційних потоків. Міжнародне співробітництво у сфері контролю за транскордонними міграціями. Гендерні аспекти сучасних міжнародних відносин.

ТЕМА 6. Вплив глобальних екологічних проблем на сучасну міжнародну систему. – 2 год.

Глобальна деградація довкілля в XX столітті. Глобальні екологічні проблеми та міжнародно-політичні інструменти їх подолання. Еволюція міжнародної політики в сфері охорони довкілля. Інтернаціоналізація міжнародної екологічної політики в 1970-80-х рр.. XX ст.. Світові саміти в Ріо-де-Жанейро (1992), Йоганнесбурзі (2002) та Копенгагені (2009). Інструменти та актори міжнародної політики в сфері охорони довкілля. Програма захисту довкілля ООН. Залучення держав до вирішення глобальних екологічних проблем. Роль НУМО у вирішенні глобальних екологічних проблем. Сучасна модель глобальних змін у довкіллі та їх політичні наслідки.

ТЕМА 7. Культурно-цивілізаційний вимір сучасних міжнародних відносин. – 2 год.

Культурна глобалізація в історичній перспективі. Елементи світової культури. Глобальні системи цінностей. Форми сучасної культурної глобалізації. Культурні конфлікти та міжцивілізаційний діалог. Світові релігії та глобальна етика. Глобальні інфраструктури поширення культури. Еволюція поняття «цивілізація» та його використання в дослідженні міжнародних відносин. Типологія локальних цивілізацій. Проблема взаємодії цивілізації і характер її впливу на міжнародні відносини. Проблема цивілізаційної ідентифікації України. Україна в контексті світових цивілізацій.

ТЕМА 8. Гуманізація міжнародних відносин. Сучасні тенденції розвитку міжнародної системи захисту прав людини – 2 год.

Міжнародний режим прав людини. Космополітизація міжнародних відносин. Переорієнтація цінностей у міжнародній спільноті. Глобальні та регіональні режими захисту прав людини. Права людини та ООН. Захист прав людини збоку держав, міжнародних організацій та неурядових міжнародних інституцій. Кодифікація міжнародного права у сфері захисту прав людини. Приватний економічний сектор та соціальні права людини.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					х					
		л	п	лаб	інд	ср						
1	2	3	4	5	6	7						
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Тенденції та закономірності сучасної світової політики. Конфліктний характер міжнародних відносин. Глобальні виклики сучасній міжнародній системі												
Тема 1. **Вступ до сучасних міжнародних відносин**	2	2				6						
Тема 2. **Тенденції та закономірності сучасної світової політики. Політична глобалізація**	2	1	1			10						
Тема 3. **Конфліктний характер сучасних міжнародних відносин. Нові війни**	4	2	2			10						
Тема 4. **Міжнародна організована злочинність як виклик сучасній міжнародній системі**	2	1	1			10						
Разом – зм. модуль1	10	6	4			36						
Змістовий модуль 2. Економічний, соціальний, культурно-цивілізаційний, екологічний вимір сучасних міжнародних відносин.												
Тема 5. **Економізація міжнародних відносин. Структури та тенденції розвитку світової економіки**	2	2				10						
Тема 6 **Соціально-політичні тенденції сучасних міжнародних відносин**	2	1	1			10						
Тема 7 **Вплив глобальних екологічних проблем на сучасну міжнародну систему**	4	2	2			10						
Тема 8 **Культурно-цивілізаційний вимір сучасних міжнародних відносин**	2	1	1			4						
Разом – зм. модуль 2	10	6	4			34						

Модуль 2												
Усього годин	90	10	10			70						

5. Плани семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Характерні особливості сучасних міжнародних відносин	2
2	Конфліктогенність сучасних міжнародних відносин	2
3	Міжнародно-правові інструменти боротьби з глобальною злочинністю	2
4	Міжнародне морське піратство	2
5	Структури та тенденції розвитку світової економіки	2
6	Динаміка розвитку світового населення та міжнародні урбанізаційні процеси.	2
7	Глобальні екологічні проблеми та міжнародно-політичні інструменти їх подолання	2
8	Культурні конфлікти та міжцивілізаційний діалог. Світові релігії та глобальна етика	2
9	Космополітизація міжнародних відносин. Глобальні та регіональні режими захисту прав людини.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Демографічні тенденції сучасних міжнародних відносин	8
2	Новий міжнародний економічний порядок.	8
3	Глобалізація та міжнародні міграційні процеси	8
4	Проблема заборгованості та структурної адаптації країн що розвиваються	8
5	Особливості культурних глобалізаційних процесів	8
6	Проблема боротьби з міжнародним морським піратством	8
7	Глобальні проблеми людства	8
8	Денаціоналізація сучасних міжнародних відносин	6
9	Інструмент гуманітарної інтервенції у міжнародних відносинах	8
	Разом	70

7. Методи навчання

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота.

На лекційних заняттях використовуються: словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, діалог); наочні та практичні методи (ілюстрація, демонстрація); метод синтезу, аналізу, індукції, дедукції тощо.

На семінарських заняттях використовуються: дискусія, проблемно-пошуковий, репродуктивний, інтерактивний методи тощо.

У межах самостійної роботи застосовуються дослідницькі методи.

8. Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
E	Студент виявляє знання і розуміння основних положень теоретичного матеріалу. Дає правильні, але недостатньо осмислені відповіді. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок
D	Студент вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом дає відповіді логічно, допускаючи при цьому неточності.
C	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує основні положення із самостійною і правильною аргументацією.
B	Студент має повні, глибокі знання, здатний застосовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вміє аргументовано використовувати отримані знання в різних ситуаціях, самостійно знаходити інформацію, ставити і розв'язувати проблеми
A	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Розподіл балів, які отримують студенти (для екзамену)

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				50	100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8		
5	5	5	10	5	5	5	10		

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка	***Оцінка в***	***За національною шкалою***

ECTS	*балах*	*Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку*		*Залік*
A	90 – 100	5	***Відмінно***	***Зараховано***
B	81-89	4	***Дуже добре***	
C	71-80		***Добре***	
D	61-70	3	***Задовільно***	
E	51-60		***Достатньо***	

Протягом семестру проводиться не менше двох модулів або колоквіумів чи контрольних робіт або інших видів контролю. Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок FX та F у шкалі ECTS, у балах та національній шкалі визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

10. Рекомендована література

Базова

1. *Д. Гелд, Е. МакГрю, Д. Голдблатт, Дж. Перратон* Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура. – К.: Фенікс, 2003.
2. Асиметрія міжнародних відносин / Під ред. Г.М. Перепелиці, О.М. Субтельного. К.: Видавничий дім «Стилос», 2005.
3. *Камінський А.* Основи міжнародних відносин. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2001.
4. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки): Підручник. – К.: Либідь, 2001.
5. *Коппель О.А., Пархомчук Е.С.* Міжнародні системи та глобальний розвиток – К., 2004.
6. *Лебедева М.М.* Мировая политика. – М., 2003.
7. *Мадіссон В.В., Шахов В.А.* Політологія міжнародних відносин: Навч. посібн. – К.: Либідь, 1997.
8. *Поздняков З.А.* Системный подход и международные отношения. – М., 1976.
9. Система, структура и процесс развития современных международных отношений / Отв. ред. В.И. Гантман. – М.: Наука, 1984.
10. Современные международные отношения: Учебник / Под ред. А.В. Торкунова. – М.: РПЗ, 2000. – 584 с.
11. *Цыганков П.А.* Теория международных отношений. – М.: Гардарики, 2002.
12. *Коппель О.А., Пархомчук Е.С.* Міжнародні системи. Світова політика. – К.: ФАДА, ЛТД, 2001.
13. *Киссинджер Г.* Дипломатия / Пер. с англ. В.В. Львова; послесл. Г.А. Арбатова. – М.: Ладомир, 1997.
14. *Мальський М.З., Мацях М.М.* Теорія міжнародних відносин. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 2002.
15. *Арон Р.* Мир і війна між націями. – К ., Юніверс, 2000.
16. Мальський М.З., Мацях М.М. Теорія міжнародних відносин. Підручник. – К.: Знання, 2007.- 461 с.
17. Ачкасов В. А., Ланцов С. А. Мировая политика и международные отношения: Учебник / В. А. Ачкасов, С. А. Ланцов. — М.: Аспект Пресс, 2011. — 480 с.
18. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Пер. з фр. – К.: Основи, 1995. – 903 с.
19. Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні системи. Світова політика. — К., 2001

20. Магда Є. Гібридна війна. Вижити і перемогти. – Віват, 2015. – 304с.
21. Цыганков П. А. Теория международных отношений: Учеб. пособие. – М.: Гардарики, 2003. – 590 с.
22. Huntington, Samuel P., The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order, New York, Simon & Schuster, 1996
23. Grave new world: the end of globalization, the return of history. By Stephen D.King. New Haven, CT, and London: Yale University Press, 2017.
24. Global.Trends.2010 http://www.dni.gov/nic/special_globaltrends2010.html
25. Lempert R., Popper S.W., Bankes S.C. Shaping the Next One Hundred Years: New Methods for Quantitative, Long-Term Policy Analysis

26. Mapping the Global Future http://www.foia.cia.gov/2020/2020.pdf

27. Institute of the Economy and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine. - http://ief.org.ua/?page_id=2720&lang=en#pagetitle

28. The Razumkov Centre / Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова http://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_Pidsumky_2018.pdf

29. Запровадження стратегічного планування в Україні : зб. док. і матеріалів / уклад. В. Тертичка. - К. : НАДУ, [б. р.].

30. Snyder, G. H., & Diesing, P. (1977). Conflict among nations, bargaining, decision making and systems structure in international crisis. New Jersey: Princeton University Press
31. Rosenau, J. N. (1966). Pre-theories and theories of foreign policy. In R. B. Farrel (Ed.), Approaches to comparative and international politics. Evanston: North-Western University Press.

32. Snyder R.C., Bruck H.W., Sapin B. (2002) Decision-Making as an Approach to the Study of International Politics. In: Foreign Policy Decision-Making (Revisited). Palgrave Macmillan, New York

33. Meadows, Donella H; Meadows, Dennis L; Randers, Jørgen; Behrens III, William W (1972). *The Limits to Growth; A Report for the Club of Rome's Project on the Predicament of Mankind* (PDF). New York: Universe Books.
34. Meadows, Donella H.; Randers, Jorgen; Meadows, Dennis L. (2004). *The Limits to Growth: The 30-Year Update*. White River Junction VT: Chelsea Green Publishing Co

.

Допоміжна

1. Антюхина-Московченко В.И., Злобин А.А., Хрусталев М.А. Основы теории международных отношений – М., 1988.
2. Бжезинский Збигнев. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. – М.: МО, 1999.
3. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. – М., 1993.
4. Василенко И.А. Политическая глобалистика: Учеб. пособ. для вузов. – М.: Логос, 2000.
5. Введение в социологию международных отношений. – М.: МО, 1992.
6. Введение в теорию международных отношений: Учеб. пособ. / Отв. ред. А.С. Манькин. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2001.
7. Восток-Запад. Региональные подсистемы и региональные проблемы международных отношений: Учеб. пособ. / Под ред. А.Д. Воскресенского. – М.: РОССПЭН, 2002.
8. Гаджиев К.С. Введение в геополитику. – М.: Логос, 1997.
9. Гаджиев К.С. Геополитика. – М.: МО, 1997.
10. Геополітичне майбутнє України: Міжнар. наук.-практ. конф. – К.: Дипл. акад. України, 1998.
11. Гришин А.В., Никольский Н.И, Системный анализ международных отношений. – М., 1982.
12. Дергачев В.А. Геополитика. – Киев: ВИРА-Р, 2000.

13. Дольникова Р.Н. Методология и методика прогнозирования внешней политики несоциалистических государств: Опыт системной организации понятий. – М., 1986.
14. Киссинджер Г. Дипломатия / Пер. с англ. В.В.Львова; послесл. Г.А. Арбатова. – М.: Ладомир, 1997.
15. Коппель Е.А., Пархомчук Е.С. Проблемы безопасности и перспективы конверсии на Ближнем Востоке (анализ зарубежного опыта для Украины). – Киев, 1995.
16. Кузьменко В.А., Романчук О.К. На порозі надцивілізації: роздуми про майбутнє. – Львів, 1991.
17. . Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / Пер. з англ. – Львів: Лілея-НВ, 2000. – 236 с. 22. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / Пер. з англ. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 203 с.
18. Горбулін В. Національна безпека України та міжнародна безпека // Політична думка. – 1997. – № 1.
19. Дергачев В. А. Цивилизационная геополитика (Геофилософия). – К.: ВИРА-Р, 2004. – 672 с. 28.
20. Зленко А. Дипломатия и политика: Украина в процессе динамичных геополитических перемен. – Х.: Фолио, 2004. – 559 с
21. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І.Плазова. – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 139 с.
22. Каган Р. Про рай і владу. Америка і Європа у новому світовому порядку. – Львів, 2004.
23. Киссинджер Г. Дипломатия / Пер. с англ. – М.: Ладомир, 1997. – 848 с
24. Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні відносини. XX століття. — К., 1999.
25. Магда Є. Водотика Т. Ігри відображень. Якою бачить Україну світ. – Віват, 2016. – 352 с.
26. Маддісон В. В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. – К., 1997.
27. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика. – К., 2003.
28. Мальський М., Мацях М. Теорія зовнішньої політики.- Львів, 2004.
29. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. – 863 с.
30. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. посіб. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. – 140 с.
31. Світова та європейська інтеграція / За ред проф. Я.Й. Малика. – Львів, 2005.
32. Системная история международных отношений в 2-х т. / Под ред. А. Д. Богатурова. Т. 1. События 1918-1945 гг. – М.: Культурная революция, 2006. – 480 с.
33. Randers, Jorgen (June 2012). *2052. A Global Forecast for the Next Forty Years*. White River Junction, VT: Chelsea Green Publishing Co.